

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

1. Qvis possit indicere bellum offensivum? Ex p. 6. tr. 4. res. 1.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76429)

TRACTATUS SEPTIMVS

DE BELLO.

ET DE ALIQVIBVS RESTITVTIONIBVS
propter illud. Atque de prohibitione nè Clerici, Episcopi, &
Cardinales præsent Exercitibus. Et de potestate, aut iurisdictione
Ecclesiastica, & quasi Episcopali Vicarij, Generalis Exercitus
etiam agitur.

RESOLVTIO PRIMA.

Quis possit indicere Bellum offensiuum? Ex part. 6.
tract. 4. Resol. 1.

§. i. **S**UPPONO contra Erasmm &
Lutherum bellum esse iustum &
licitum, seruatis tamen aliquibus
conditionibus. Prima legitima
auctoritas. Secunda iusta causa
& titulus bellandi. Circa igitur
conditiones in hoc tractatu selectiora notabimus bre-
uiter & resolutorie more nostro maximè ad praxim
spectantia.

2. Dico igitur solùm penes eos, qui in causis ciui-
libus & criminalibus superiorem non recognoscunt,
potestatem indicendi bellum residere. Hi autem sunt
Papa, Imperator, Rex, Respublica, Potentatus,
qui non habent superiorem in temporali iurisdictione,
qui omnes lites ciuiles in suo dominio terminant ab-
sque appellacione ad alium Principem. Tales sunt
aliqui Itali potentatus, quamuis per feudum Impera-
tori subiecti: feudum enim non obest supremæ po-
testati temporali: Rex enim Hispaniæ feudatarius est
Pontifici Romano in Neapolitano Regno, qui tamen
est Hispaniæ supremus Dominus. Notat etiam ex
Victoria & Caetano Molina *de iust. tom. 1. tractat.*
2. dispnt. 100. cum belli indicendi auctoritas à iure
humano ac sententiâ magna ex parte pendeat, consue-
tudinem præscriptam posse tribuere eam auctoritatem
Ciuitatibus, aut Magnatibus, qui superiorem agnos-
cunt: imò Layman *lib. 2. tract. 3. cap. 12.* Becanus
in 2. 2. cap. 25. quæstion. 1. numer. 3. & idem Mo-
lina ex Victoria obseruat necessitatem posse aliquan-
do conferre auctoritatem belli mouendi iis, qui al-
teri sunt subiecti. Si namque in eodem Regno ciuitas
vna alteram oppugnet, grauèque iniurias illi inferat
aut Dux vnus alteri Duci, Rexque requisitus negli-
geret, aut non auderet iniurias illatas vindicare, posset
ciuitas, aut Dux, qui iniuriam esset passus, non solùm
se defendere, sed etiam bellum inferre & animaduere-
tere in hostes, occidereque malefactores, quando ita
necessè esset, vt ab iniurijs inferendis se continerent.

3. Sed hanc doctrinam non esse tutam putat Co-
ninch *dispnt. 31. de bello, dub. 3. numer. 61.* in
casu quo vna Ciuitas alteri quidem grauem iniuriam,
quæque esset iusta causa belli, intulisset, & requisita
nollet pro ea satisfacere, nullum tamen in post-
erum esset periculum, ne vterius vllam vim inferret. Quia
alias sequeretur quemuis priuatum, aut saltem Pa-

tremfamilias, quoties ob negligentiam aut corrup-
tam iudicium, non posset per hos suum ius præ-
tium clarum obtinere, posse id sibi armis vindicare.
Quod aperte videtur absurdum: nam facile daretur
vis, qui lite ceci disset, occasione ita sua repetendi,
quoties vi pelleret, seque in eo excusandi, quod iudice
pecunia corrupti contra se iudicasset.

4. Vnde sententiam Molina ego libenter admi-
terem quando Ciuitas illa in posterum timeret etiam
nouas alias iniurias & calamitates. Probat: quia
homo priuatus armis potest alium præoccupare, à
quo timet sibi graue & iniustum damnum, vt om-
nes fatentur; ergo & vna Ciuitas: quia omnibus ed
licita repulsa vis. Princeps autem mihi non potest
adimere ius naturale inculpatæ tutelæ: idè autem
refugiendum est ad Principem; vt ipse prouideat
mihi inferatur vis; at vbi non prouidet, potest qu-
cunque eam repulsa, siue ciuitas, siue ciuis.

5. Non desinam tamen hoc in loco adnotare H.
M. *vol. 2. dispnt. 169. sect. 2. §. 20.* & Petrum
Lorca *in 2. 2. quæst. 40. art. 1. sect. 3. dispnt. 50. num.*
12. docere, quòd si ageretur de recuperanda præda
semel auecta, & Princeps ex metu, & impotentia,
vel negligentia nollet efficere, vt restitueretur de-
repta, tunc ciuitas tenetur patienter ferre illatam iniuriam.
Et tandem vnum superest admonendum, nempe
quando persona Ecclesiastica supremum dominum
temporale alicuius Reipublicæ obtinet, ad eam spe-
ctare auctoritatem mouendi bellum, siue illud per se
siue per alium, iuxta ea quæ inferius dicenda sunt,
debeat exercere. Summus autem Pontifex non so-
lùm tanquam Princeps Patrimonij Diui Petri, Ter-
rarumque in Ecclesiæ bonis contentarum, mouere
potest bellum, non secus ac alij Principes tempora-
les; sed etiam pro potestate, quam in omnes Laicos
potestates ad finem supernaturalem habet, potest vel
bellum mouere, vel facultatem illud mouendi alijs
concedere, oblata iusta aliqua occasione ac causa. Sed
ex his oritur necessaria & pulchra quæstio.

RESOL. II.

An Papa in aliquo casu possit prohibere, ne Pri-
ncipes Christiani inter se pugnent? Ex part. 6. tract.
4. Resol. 2.